

tussen Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 19

1

2020

Nieuwsflits

● *Ametistknotszwam*. Foto: Leonard Minkema.

Ametistknotszwam

Op 30 oktober 2019 werd tijdens een zoektocht naar wasplaten op een dijk van het voormalige eiland Wieringen een paarse knotszwam aangetroffen. De kleur doet denken aan het paars van de algemeen voorkomende amethystzwam (*Laccaria amethystina*). Na determinatie bleek het te gaan om de amethyst-knotszwam (*Clavaria zollingeri*), de tweede vondst van deze soort in Nederland. De eerste amethyst-knotszwam werd gevonden op 14 november 2005 op Texel door twee leden van de Nederlandse Mycologische Vereniging (NMV). Van deze eerste vondst is een uitgebreid verslag gepubliceerd in *Coolia* (49[4]), het verenigingsblad van de NMV. In dit verslag staat vermeld dat de amethystknotszwam werd gevonden in een berm die al jaren bekend staat vanwege het voorkomen van de granaatbloemwasplaat (*Hygrocybe punicea*). Deze soort staat op de Rode Lijst als ernstig bedreigd. Nog steeds is deze berm de rijkste groeiplaats van de granaatbloemwasplaat in Nederland en wordt de amethystknotszwam er nog geregeld gezien. Het talud van het Wieringerdijkje is een vergelijkbare locatie, omdat hier ook granaatbloemwasplaten worden gevonden. Mogelijk speelt keileem, waarmee het oppervlak van de Wieringerdijk

is bedekt, een rol. De Hoge Berg op Texel en het voormalige eiland Wieringen zijn beide keileembulten van glaciële oorsprong. De oude dijken van beide eilanden zullen aangelegd zijn met het meest voor de hand liggende en geschikte materiaal dat ter plekke aanwezig is, namelijk keileem. Zowel Texel als Wieringen zijn bekend vanwege het voorkomen van veel soorten

graslandpaddenstoelen, waaronder dus veel wasplaatsoorten.

Bron: Nature Today

Grote spitskop

Op 27 augustus 2019 hield Naturalis een preview van het nieuwe museum voor het personeel. Na afloop liepen Daan Drukker en collega's van EIS Kenniscentrum Insecten terug naar het station. In de grasvlakte

● *Grote spitskop*. Foto: Roy Kleukers.

● Vechtende gruttomannetjes. Foto: Wim Ruitenbeek.

voor het Leids Universitair Medisch Centrum hoorde Daan een hard gezoem. Hij wist meteen dat het om de grote spitskop (*Ruspolia nitidula*) ging. In totaal werden drie zingende mannetjes gehoord, waardoor het duidelijk werd dat de soort hier ter plekke een populatie aan het vormen is.

De grote spitskop komt algemeen voor in Zuid- en Midden-Europa op ruig begroeide, meestal vochtige plaatsen zoals slootkanten, vochtige graslanden en bosranden. In de afgelopen tientallen jaren was de soort duidelijk aan een opmars bezig. In Zuid-België zijn al diverse populaties bekend, maar ook in Noord-België wordt de soort al incidenteel waargenomen. In Nederland is de grote spitskop driemaal eerder gevonden: in 2014 in Utrecht, in 2015 in Vorden en in 2017 bij Sleeuwijk. De eerste twee vondsten zijn van losse zingende mannetjes in stedelijk gebied. Het ging hier ongetwijfeld om door vakantie-gangers geïmporteerde dieren. Bij Sleeuwijk ging het om een vrouwtje in agrarisch gebied en hier kon niet

uitgesloten worden dat het dier op eigen kracht de plek heeft bereikt. De drie mannetjes in Leiden zijn de eerste concrete aanwijzing voor een populatie.

Na de ontdekking van de grote spitskop in Leiden werd er op 24 oktober 2019 bij Station Sloterdijk een baltsend exemplaar gehoord. De eerste waarneming voor Noord-Holland!

Bron: Nature Today en waarneming.nl

Jaarboek Boerenlandvogels

In december 2019 is het Jaarboek Boerenlandvogels door Landschap Noord-Holland uitgebracht vol met nieuws. Zo hebben Dick Melman en Nico Jonker afgelopen jaar in het Landje van Gruijters bij Haarlem onderzoek naar de beschikbaarheid van voedsel voor de grutto uitgevoerd. Bij bemonstering bleek dat voornamelijk uit rode muggenlarven te bestaan. Zij hebben vervolgens op basis van 'hap-slik' bewegingen een inschatting gemaakt van het aantal muggenlarven dat de vogels eten. Op basis van 150 grutto's eten ze, met 11 vangsten

per minuut, circa 75.000 muggenlarven per uur. Aan de hand van de bemonstering schatten ze het aantal muggenlarven op het landje op 10-20 miljoen. Geen aanleiding om je zorgen te maken over de beschikbaarheid van voedsel voor de grutto. Wel zijn er zorgen over het aantal gruttobroedparen in Noord-Holland. Uit het provinciale meetnet weidevogels blijkt de grutto en ook de kievit nog steeds af te nemen. Uit het veld komen gelukkig ook positieve geluiden, neem als voorbeeld de Oterlekerpolder waar vrijwilligers en boeren succesvol werken aan een optimaal weidevogelbiotop. Ook was in 2019 het broedsucces van de grutto in een groot aantal gebieden in Waterland positief. Siebold van Breukelen schrijft hoe het leefgebied van akkervogels kan worden verbeterd door vogel- en graanakkers aan te leggen. Zo kunt u lezen dat op Texel positieve resultaten worden behaald voor veldleeuwerik, velduil en andere roofvogels.

Meer lezen:

www.landschapnoordholland.nl